

Referat af ekstraordinært møde i Normudvalget

Torsdag den 28. januar 2021 (Teams)

Dato: 3. februar 2021

Deltagere:

Medlemmer af Normudvalget:

Jørgen Eriksen (JER), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU (formand)
Sonja Canger (SONCAN), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Emilie Marie Øst Hansen (EMMOH), Departementet (DEP)
Brian H. Jacobsen (BHJ), Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), KU
Hanne Bach (HBA), DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, AU
Jens Elbæk (JEL), SEGES
Leif Knudsen (LEK), SEGES

Ad hoc deltagere:

Christina Paulin Wright (CHPAWI), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Jakob Møgelvang (JAKM), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Signe Kynding Borgen (SIKYBO), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Jens Erik Ørum (JEØ), Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), KU
Johannes L. Jensen (JLJ), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU
Lene Hegelund (LHE), Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA), AU
Ingrid K. Thomsen (IKT), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU (referent)

Afbud:

Christian Friis Børsting (CFB), Institut for Husdyrvidenskab (ANIS), AU

Dagsorden

Differentieret reduktion af kvælstofnormer på humusjord (JB11). *Leif Knudsen, SEGES.*

Referat

JER orienterede om, at det ekstraordinære møde i Normudvalget var begrundet i den reduktion i kvælstofnormer på humusjord (JB11), der var besluttet på mødet i marts 2020. Den generelle reduktion på 50 kg N/ha for afgrøder i omdrift, der var indført på JB11 i forhold til JB2+4, havde affødt en række henvendelser fra landbrugserhvervet til JER som formand for Normudvalget. JER havde derfor igangsat et udredningsarbejde, der havde resulteret i de to notater, som var fremsendt inden mødet. Det ene notat var et udkast til et AU-notat med JLJ og IKT som forfattere, som senere vil blive fagfællebedømt og publiceret. Det andet notat var udarbejdet af LEK. Begge notater var fremlagt på et møde i arbejdsgruppen vedr. kvælstofnormer, hvor et forslag til ændring af kvælstofnormen for visse afgrøder for JB11 blev besluttet og indstillet til Normudvalget. Indstillingen til Normudvalget var sammen med referatet fra arbejdsgruppen ligeledes fremsendt inden mødet.

LEK gennemgik problemstillingen omkring JB11 samt den proces, der havde været, siden den selvstændige norm for JB11 var indført for planperioden 2020/21-2022/23. På baggrund af et notat udarbejdet af SEGES, havde Normudvalget i 2020 vedtaget en indstilling fra arbejdsgruppen om at reducere normen for afgrøder i omdrift med 50 kg N/ha i forhold til JB2+4 som hidtil.

Indstillingen til den reducerede kvælstofnorm havde hovedsageligt været baseret på 13 forsøg i vinterhvede, mens der kun var få forsøg i vårbyg og majs. Den generelle reduktion havde affødt kritik fra landbrugserhvervet, og LEK fandt det især svært at forsvare normen til vårsæd, som var meget lav efter reduktionen på 50 kg N/ha. LEK havde derfor henvendt sig til formanden for Normudvalget med henblik på yderligere at analysere problemstillingen vedr. JB11. Dette havde resulteret i de rundsendte notater fra hhv. AU og SEGES, som LEK præsenterede uddrag fra.

Notatudkastet fra AU viste på baggrund af 13 forsøg i vinterhvede et lavere behov på JB11 på 84-91 kg N/ha i forhold til JB2+4. Samme notat konkluderede, at der ikke var et tilstrækkeligt fagligt grundlag for en

yderligere differentiering i forhold til f.eks. C/N-forhold og ler-indhold. AU-notatet indeholdt desuden et nabotjek, der viste, at nabolande som Sverige, Finland, England og Tyskland havde forskellige former for normreduktioner på humusjord.

I notatet fra SEGES var skitseret forskellige forslag til differentiering af den generelle reduktion på 50 kg N/ha. Det drejede sig om en reduktion på 25 kg N/ha for vårsæd eller en relativ reduktion baseret på den generelle reduktion i forhold til normen for vinterhvede på JB2+4 ($50/181=28\%$) suppleret med en individuel korrektion for jordtype, f.eks. i forhold til dybde af humuslaget og C/N-forhold.

På baggrund af de to notater havde arbejdsgruppen på et møde 19. januar besluttet at indstille til Normudvalget, at normen til vårkorn kun skulle reduceres med 25 kg N/ha i forhold til JB2+4, mens reduktionen på 50 kg N/ha skulle fastholdes for øvrige afgrøder i omdrift, herunder vårafgrøder som majs og kartofler. Ændringen blev indstillet at skulle gælde fra planperioden 2020/21, indtil der foreligger yderligere forsøgsdata.

Arbejdsgruppen indstillede i øvrigt til Normudvalget, at en eventuel korrektionsmulighed ved egen dokumentation af jordtype tages op på et senere tidspunkt, når det er afklaret, om det digitale jordbundskort kan vise både C/N-forhold og dybden af humuslaget.

LEK oplyste afslutningsvist i sin præsentation, at SEGES stiler mod at gennemføre 10-11 responsforsøg på JB11 i 2021. Heraf forventes fire gennemført i vårbyg, fire i havre, to i vinterhvede og måske et i majs.

JLJ bemærkede, at der i nabotjekket i AU-notatet alene er set på normreduktionen på humusjord og ikke på udgangspunktet, dvs. de normer der er gældende i de pågældende lande. F.eks. er kvælstofnormerne i Finland lavere end i Danmark, og i nogle lande er det ikke nødvendigvis en lovbestemt reduktion.

På baggrund af at notaterne viste, at reduktionen for vinterhvede skulle være 80-90 kg N/ha spurgte JER, om det ikke ville være logisk at reduktionen tog udgangspunkt i dette frem for 50 kg N/ha, hvilket var at opfatte som et gennemsnit over alle omdriftsafgrøder. Hertil svarede LEK, at en reduktion på 50 kg N/ha er betydelig, og at der er stor spredning i data. JEL bemærkede, at der bør tilstræbes en mere differentieret norm, da det ikke giver mening at selv små forskelle i det procentvise humusindhold skal betyde en reduktion på 50 kg N/ha. Hertil bemærkede JER, at tilsvarende også ville kunne findes i andre områder af normsystemet.

Adspurgt af SONCAN fortalte LEK, at arealerne i de nye forsøg, der nu sættes i gang, vil blive karakteriseret med jordprøver i 1 m's dybde med analyse af kulstof-indhold og C/N-forhold. Dette skulle gerne øge forståelsen af kvælstofrespons på JB11 og dermed forbedre datagrundlaget, men det kræver mange forsøg før at man med sikkerhed kan udtale sig om kvælstofrespons på JB11 afhængig af afgrøde og JB11 karakteristika. Hertil bemærkede JEØ, at det er vigtigt at træffe en god beslutning nu, da der vil gå flere år, før der foreligger et godt grundlag for at træffe en mere veldokumenteret beslutning. JEL mente, at hvis normen til vinterhvede blev reduceret yderligere, ville vinterhvededyrkingen på JB11 ophøre. Hertil svarede HBA, at normerne som udgangspunkt bliver baseret på baggrund af forsøg og ikke på udsagn fra landbruget.

SONCAN ønskede at vide, om LEK ville kunne stå på mål for arbejdsgruppens indstilling, hvis den bliver godkendt af Normudvalget, eller om der fortsat ville være udestående. LEK svarede, at han ville kunne stå på mål med den skitserede indstilling, og at den viste, at Normudvalget havde taget konsekvensen af, at beslutningsgrundlaget for den nuværende JB11-norm ikke havde været i orden. LEK tilføjede, at der stadig er en problemstilling mht. at skelne mellem typer af humusjord.

CHPAWI bemærkede, at det afgørende for at foretage en justering af normerne i indeværende planperiode var meldingen om, at de nuværende indstillede normer ikke var økonomisk optimale.

JER konkluderede, at der var en generel opbakning til at følge arbejdsgruppens indstilling, og at problemstillingen må tages op igen, når der foreligger flere forsøgsresultater. Normudvalget godkendte således, at normreduktionen på JB11 i forhold til JB2+4 for vårkorn bliver 25 kg N/ha, mens normreduktionen for øvrige afgrøder i omdrift fastholdes på 50 kg N/ha.